

celebratio trium Missarum est privilegium, non præceptum.

De obligatione quoad Locum.

270. **S**acerdos, qui ex fundatione, aut alio titulo tenetur in aliqua Ecclesia, aut Altari determinato celebrare; si testator Ecclesiam, aut Altare determinavit, exprimit, id velle ob peculiarem sui devotionem ad locum illum, seu imaginem in decorem, & splendorem suæ domus, cujus est Capella, vel in commodum populi, ut ibi Missam possit audire, peccat mortaliter alibi celebrando, nisi raro id faciat, puta ter, aut quater, ob parvitatem materiæ; nec tunc peccabit venialiter, si ex rationabili causa faciat, ex præsumpta Testatoris voluntate. Quod si ad nihil eorum respexit Testator, qui designavit Altare, tunc non erit mortale in aliis Altaribus, ejusdem tamen Ecclesiæ, celebrare. In aliis autem Ecclesiis celebrare cedit in præjudicium prioris Ecclesiæ, quæ jus acquisivit: Et esset mortale nisi raro fieret; aut nisi ob Sacerdotum multiplicatam, parum unius Missæ celebratio ibi reputatur.

271. Si Testator in determinando Altari non respexit ad causas prædictas, potest in alio Altari ejusdem Ecclesiæ, quod sit privilegiatum, celebrare. Leander cum Lugo de Sacrific. Missæ, tract. 8. disp. 4. q. 27. quia gerit utiliter rem Testatoris, qui proinde non præsumitur rationabiliter invitus. Quod potiori jure dico, si erectio Altaris privilegiati in Ecclesia illa facta esset post Testatoris mortem; tunc enim Sacerdos ibi celebraret ex voluntate rationabiliter, & prudenter, imò moraliter certè præsumpta Testatoris; quilibet namque præsumitur, quod velit id, quod est sibi utilius. Tunc quidem Testator, si viveret, gratias Sacerdoti ageret, sicut gratias ageret creditor, si debitor unum debens, duo solveret, unum ex justitia, aliud gratis.

Dic quoque: si tibi daretur optio eligendi solum fructum Missæ, aut fructum Missæ unà cum Indulgentia plenaria liberationis animæ, quid seligeres? Ilud scio, fructum Missæ Animæ applicatum esse finitum, & tantum penæ Purgatorii satisfacere, quantum Deus sua infinita sapientia disponit, ut in n. 234. Indulgentiam verò plenariam solvere plenè, & adæquatè totam penam in Purgatorio debitam, ut in tom. 1. de Altari privil.

Imò, si fundator designavit Ecclesiam habens pro fine, ut ibi frequens populus audiat, & contingat, ut nullus, aut valde pauci eò ad Missam accedant, tunc Sacerdotem posse alibi celebrare, tenet Tamb. in Meth. celeb. Miss. lib. 3. cap. 6. §. 3. num. 3. nisi aliud sit in fundatione expressum; quia cessante causa finali, cessat effectus: & talis præsumitur Testatoris voluntas.

272. Celebrans sine justa causa in alio Templo, aut altari, peccat, uti supra; sed non tenetur restituere stipendium hæredibus, aut Missam in loco designato repetere; quia Missa ubique est æqualis va-

loris. Unde hic fidem fregit, non justitiam. Leander tract. 8. de Sacrific. Miss. disp. 4. q. 25. & Bonac.

Quod si tenetur celebrare in Altari privilegiato, alibi celebrando, eum teneri ad restitutionem compensando aliis orationibus, docet Diana p. 2. tract. 4. ref. 29. Negat Tamb. cit. num. 10.

Non enim (ait) tenetur ad repetendam Missam; quia restitueret plus, nempe duas applicationes, & onus restitutionis est ad æquale, non plus. Nec ad orationes; quia tale onus est scrupulosum fomentum, nam cum nesciat quanta sit poena satisfacienda, nescit quanta sint orationes necessariae.

Consulo, ut talis Sacerdos aliquam Indulgentiam plenariam hujusmodi Animæ applicet.

Obligatum celebrare in Altari privilegiato, si celebret in alio Altari applicando Medaliam Coronam, seu Calculum privilegiatum, non satisfacere, tenet Tamb. cit. num. 11. cum de Lugo; quia Indulgentia Altaris est tuta, Medalia minus certa.

At satisfacere, docent Bord. ref. 25. q. 25. Diana p. 6. tract. 6. ref. 12. & alii, si Testator nihil aliud intendat, nisi liberationem Animæ; quia satisfacit per æquivalentem, & differentiam Altaris, ac Medalia quoad hoc est materialis. Minor certitudo purgatur, si Medaliam habuerit à Papa, aut fidedigno.

De Vacatione.

273. **C**apellanus, si per modicum tempus infirmetur, non tenetur satisfacere per alium, aut compensare; idque ex rationabiliter præsumpta voluntate fundatoris. Medicum alii dicunt decem dies, alii mensem, alii cum Peyr. duos menses respectu totius anni.

Capellanus, seu Beneficiatus obligatus toto anno celebrare quotidie; sive directè, sive indirectè, quatenus onus est impositum Ecclesiæ; ut in ea à Capellano continuè celebretur, potest vacare semel in hebdomada, non ex parvitate materiæ, sed ex præsumpta fundatoris voluntate, & consuetudine: nisi onus sit impositum Ecclesiæ, ut curet dici Missam quotidie, vel nisi expressè Capellano imponatur, ut Missas quotidie per se, vel per alium sine interruptione celebret.

274. Item talis Capellanus potest quater, aut sexies in anno pro se, aut suis celebrare, ex eadem præsumpta voluntate fundatoris, qui non est credendus, quod voluerit hoc singulare auxilium spirituale suo Capellano denegare; si enim de hoc interrogatus fuisset, aut cogitasset, non negasset. Diana, Peyr. & Tamb.

275. Pro his Missis, quando pro aliis applicat, non potest stipendium accipere, nec quando ei vacare permittitur, potest pro alio celebrare, accepto stipendio; nam hoc est avaritiæ genus. Et Missas Capellani, quando celebrat, sunt fundatoris, sicut fructus agri, sive tenuis, sive pinguior est domini.

276. In legatis verò non est concedenda Vacatio, neque ratione infirmitatis; sicut in Capellanis, sed est Missa per alium Sacerdotem supplenda. Hujus-

iusmodi solent esse Missæ perpetuæ in Monasteriis ab ipsis Monialibus relicta; sunt enim propriè legata, minime Capellanis nisi impropriè, & vulgò sic dicuntur; quia Monialis non fundat Ecclesiam, aut Altare cum deputatione Clerici ut ei interserviat, assistat, &c. ut in num. 254. sed solum legat Monasterium Missam pro sua Anima in ea Ecclesia celebrandam. Et ita servatur Panormi in Ecclesia Patrum Oratorii, ubi assignatur Sacerdoti legatum, sed eò vacante, etiam per unum diem, & ob infirmitatem suppletur, Missa per alium; uti in Missis manualibus.

Aliqua tamen Episcopa uti possumus in legato personali, relicto scilicet tali Sacerdoti individuo, cum respectu ad Sacerdotis personam, quam legans intendit juvare, juxta dicta num. 254.

277. Capellanus tenetur celebrare per se ipsum, si id fuerit in fundatione Capellanice expressum. Sed tunc potest eligi Capellanus non Sacerdos, qui infra annum possit ordinari in Sacerdotem; hoc namque etiam in Beneficiis Parochialibus indulgetur. Si verò non exprimitur, quod debeat esse Sacerdos, qui per se ipsum Missas celebret, tunc poterit celebrare per alium, imò poterit Capellana conferri ei, qui decimum quartum annum agit. Mendo, verb. Capellania, num. 5. Vide num. 108.

De dispositione spiritali Sacerdotis.

278. **N**ON peccat mortaliter Sacerdos celebrans, non recitato Matutino. Donatus tom. 4. tract. 7. q. 84. quia non constat, quod consuetudo sit accepta sub culpa. Et Rubrica non est præceptum, sed consilium ob devotionem majorem. His rationibus Tamb. in Meth. celeb. Miss. lib. 1. cap. 7. §. 2. num. 3. infert, nec esse veniale.

279. Sacerdos celebraturus, & laicus communicaturus, quamvis sit contritus, ex Trid. sess. 14. cap. 7. & can. 11. debet confessionem præmittere, modo non desit illis copia Confessoris: quod si necessitate urgente, Sacerdos absque prævia confessione celebraverit, quamprimum confiteatur. Idque ex præcepto, ex illo Pauli ad Cor. 11. Probet autem se ipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat.

280. Necessitas ex triplici capite potest oriri. 1. Quia desit copia Confessorii. 2. Ex infamia. 3. Ex damno.

Desit copia Confessorii.

281. **S**i sit, & non velit audire. 2. Si Religiosus habet casum reservatum, & Superior à pio Confessario requisitus licentiam absolvendi neget.

282. Tunc Confessarius inferior potest dictum Religiosum directè à casu reservato, seu excommunicatione reservata absolvere pro illa vice. Diana p. 9. tract. 3. resol. 15. facultate illi concessa à Papa in eo casu denegatæ licentiæ per Dec. S. Conc. die 21. Sept. 1624. jussu Urb. VIII. editum supra Dec. Clem. VIII. de Reservatione casuum à Regularibus faciendâ, quod est in Bull. Cher. p. 67. & Lautæx, Bulla 28.

p. 72. ubi particula *pro illa vice*, intelligitur toties quoties casus occurrerit, quia non opponitur particula taxativa *tantum*: unde significat illam vicem, quando Confessarius facultatem petat, & Superior denegat. Diana cit.

283. Si Confessarius distet per tria milliaria, Canus vult, quod censetur absens; alii volunt quod sit adeundus, si non singulis diebus, albitur aliquoties. Tamb. cum de Lugo id remittit arbitrio prudentis, juxta circumstantias personæ, temporis, difficultatis itineris, &c.

Ex Infamia.

284. **S**acerdos, si dum sacris indutus vestibus pergit celebraturus, vel postquam Missam incepit, recordetur peccati mortalis à se post ultimam confessionem commissi, & non potest sine infamia, quam prudenter timet, se divertere ad confessionem, sufficit, quod eliciat actum contritionis putatæ, & sic potest Sacrificium inchoare, & inchoatum perficere. Ita pariter, si recordetur, se esse excommunicatum, suspensum, interdictum, vel irregularem. Idem dicitur de laico, si genuflexus ante linteam pro communionem, recordetur peccati post confessionem commissi, & ex recessu timet notam infamiam; quia præceptum divinum positivum respiciens propriam utilitatem spiritualem operantis, quale est de integritate materiali confessionis, & de præmittenda confessione, non obligat cum tanto rigore, sed humano modo; unde non obligat urgente necessitate, seu Jure Naturali, quale est de vitando gravi damno in fama, &c. Imò, si Missa sit inchoata, ultra notam infamiam, urget reverentia Sacrificii debita ut periciatur.

285. Sacerdos autem iste tenetur postea confiteri quamprimum, videlicet intra triduum Diana, nam ex l. fin. Cod. de Judiciis: Illud, id est intra triduum. De Lugo id remittit arbitrio boni viri; & quidem contingere potest casus, ut primo die aptus Confessarius contingat, qui fortè postea intra triduum non continget, tunc inquam non debet Sacerdos opportunitatem illam negligere. Vide tom. 1. de Auditione Missæ, verb. Integritas, §. Qui male.

286. Quæ particula *quamprimum confiteatur*, non ligat Laicos, sed Sacerdotes. Non est autem consilium, sed præceptum sub mortali obligans; quia communis intellectus Doctorum optimus legis interpretis, illud intelligit esse præceptum, cui non satisfacit Sacerdos, si suo tempore confiteatur; aliàs Trid. ad nihil novi per illam particulam obligaret; nam Sacerdos ille quando denuò celebrare debet, tenetur ex præcepto divino confessionem præmittere. Vide tom. 1. prop. 38. & 39. ab Alex. VII. damm.

287. Si autem peccatum, cujus recordatur, fuerit commissum ante confessionem, ac proinde indirectè absolutum, non tenetur de eo actum contritionis elicere; quia nulla est ejus necessitas, aut præceptum; nam cum fuerit de eo indirectè absolutus, jam est in gratia, & dispositus, & solum habere de-

bet propositum suo tempore confitendi peccatum oblitum.

288. Extra casum verò urgentis necessitatis, tenetur confessionem talis peccati mortalis oblitæ præmittere; quia præceptum est de præmittenda confessione integra, necum formaliter, sed etiam materialiter: & peccata in confessione oblita sunt absolute indirecte, adeoque cum onere ea postea subjiciendi directè clavibus. *Vide tom. 1. prop. 1. 1. ab Alex. VII. danna.*

Ex Damno,

289. **S**Ive temporali, sive spirituali, quod prædentur times. Unde Sacerdos, si ex confessione alicujus cum quodam Confessario timet non leviter, sed prudenter grave malum, aut fractionem sigilli, si alius Confessarius non adiat, potest illud scire, debet tamen aia confiteri.

290. Si Confessarius non adiat, non potest celebrare cum sola contritione, ut alii satisfaciunt præcepto audiendi Missam, nisi adit infamia, quia præceptum auditionis Missæ est humanum, præceptum verò de præmittenda confessione est divinum, adeoque fortius obligat. Et nunquam sola devotio facultatem concedit celebrandi sine confessione. Hanc facultatem dat necessitas celebrandi ad dandum Viaticum moribundo.

291. Necessitates, quæ dictam facultatem concedunt Sacerdoti ad celebrandum, & laico ad communicandum in casu, quo recordetur peccati mortalis, eandem concedunt in casu, quo recordetur, se esse excommunicatum, suspensum, aut irregularem; quia fortius impedit à celebrando peccatum mortale, quam censura, cum illud impediatur Jure Divino, hoc, Ecclesiastico: & tunc cum censura celebrans non evadit irregularis; debet tamen interim diligentiam pro absolute obtinenda adhibere, adeuando per se, vel per alium, Superiorem.

292. Onus Capellanæ, & indigentia stipendii, volunt aliqui, quod det licentiam Sacerdoti, si Confessarius ablit, celebrandi sine pravia confessione cum contritione, & voto confitendi quamprimum, & Confessarium curandi. Hoc autem non est ita liberè concedendum, sed solum quando Sacerdos est in tam gravi necessitate, ut non habeat unde sustentari; qua gravi necessitate lecta, debet à celebrando abstinere, & postea Missas per se, vel per alium supplere. *Tamb. cit. num. 39.*

De Dispositione Corporali.

293. **S**Acerdos celebraturus, & Laicus communicaturus debet esse jejunus jejunio naturali.

294. Jejunium naturale ab Ecclesiastico differt, quia jejunium Ecclesiasticum consistit in unica comestione, & abstinentia à carnibus: Jejunium verò naturale consistit in omni moda abstinentia cibi, & potus à media nocte usque ad communionem inclusivè; adeoque jejunium naturale non admittit parvitatem materiae, sed violatur per granum anisi, aut

per guttam aquæ ex industria sumpnam; & ejus violatio est sacrilegium.

295. Ad ejus autem violationem duo requiruntur. Primum, ut id, quod sumitur, sit cibus, aut potus: cibus, & potus est ille, qui in stomacho alteratur, & ad digestionem pertinet. Secundum ut sumatur per actionem, quæ sit comestio, vel potatio, nempe ut per os assuatur, & in stomachum trajiciatur.

Ex defectu primi,

296. **N**ON violant jejunium naturale, & à fortiori neque Ecclesiasticum frustum ligni solidi, unguis, moneta aurea, plumbum, osciculum, sive frugum, sive alterius generis, filum ex ferro, vel serico, aut lana, & similia, non enim sunt cibus, quia non alterantur in stomacho, sed eadem integra egeruntur.

297. Violant autem jejunium naturale charta, filum ex lino, palea, fœnum, terra, seu creta, quam mulieres comedunt, & cera; quia in stomacho alterantur.

298. Si quis deglutiat nucem cum cortice integram, frangere jejunium, putat Joan. Sanchez, quia est materia combustibilis, & per accidens non alteratur. Non frangere, opinatur Tamb. quia ut trajiciatur, nec est alterabilis, nec digestibilis. Ita ille.

299. Demum violat jejunium naturale potio medicinalis, aurum portabile, & sanguis, quem quis ex vulnerato digito fugeret.

Ex defectu secundi

300. **N**ON violant jejunium naturale; primo, gutta aquæ, quæ commiscetur salivæ, dum os abluis; ut gutta jusculi, quod gustas, an sit benè præparatum, & commixtum salivæ trajicis; vel sanguis, qui ex capite fluit in os, & immixtus salivæ deglutitur; quia non est potatio, aut comestio, sed tractio salivæ. Secundò, musca, aut pulvis, quæ casu in os volitant, & casu trajiciuntur, quia non est comestio, sed respiratio. Tertio, sanguis, vel humor ex capite; aut gingivis decedens, etiam non immixtus salivæ, si deglutitur, quia est fluxus. Quarto, tabacum per nares sumptum in pulvere, folio, aut fumo, & quilibet odor, quia est attractio, & afflatio narium.

301. Cæterum, si culicem, vel muscam ex industria comedas, vel eam potens extupere, trajicis; violas jejunium, quia ex una parte sunt cibus, & ex alia hæc est comestio, non respiratio.

302. Frustula, quæ ex reliquiis cenæ in dentibus remanent, si non ex industria deglutiantur non violant jejunium, quia non est comestio, sed tractio cum saliva, aut respiratio. Violant autem, si ex industria deglutiantur, quia comestioni æquivalent.

303. Pariter violant jejunium saccharum, aut tabellam in ore ante cubitum positam, quæ tamen post mediam noctem liquefunt, & trajiciuntur.

Præfatas verò cibi reliquias nunquam violare

jejunium, docent Diana, Suarez, & nonnulli graves Doctores, apud Tamb. in *Meth. Com. cap. 2. num. 25.*

304. Si aromata, ut tabacum, mastichem, &c. in ore contras ad evacuandum humorem, &c. non deglutias, non violas Jejunium, etiam si aliquid ex his, cum saliva descendat; nam cohiberi non potest, quin descendat saliva illa aromaticibus affecta; & ratio est, quia non est per modum cibi, aut potus, sed salivæ; secus, si granum aliquod ex his casu deciderat: quia tunc non est respiratio (ut de musca casu deglutita superius diximus) sed comestio; et si liquet de projecto in flumine, qui licet invitum aquam deglutiat, non proinde est jejunus.

De Horologiis pro Jejunio.

305. **P**Lura Horologia benè regulata non faciunt opinionem probabilem, sed dubium de media nocte in ordine ad communionem. Rodrig. *tom. 1. cap. 105. num. 6.* contra Dianam p. 4. *tract. 3. ref. 19.* quia in quæstione facti motiva utrinque æquè probabilia non constituunt probabilitatem, sed dubium.

Probatur experientia, ex 3. *Regum 3.* ex vulgato *Salomonis* judicio super duarum mulierum factum, quarum una affirmabat, puerum vivum esse filium suum, quod negabat altera: unde cum motiva fuissent utrinque æquè probabilia, Rex remansit suspensus, ac dubius: idèd, ut ad alteram partem se determinaret, voluit addere conjecturam, præcipiendo, ut divideretur puer inter utramque, quod ardentè recusante una, Rex sapienter ejus maternam pietatem comprehendit; unde ejus filium judicavit: ante quam conjecturam Rex erat dubius; dubium enim positivum est, quo quis consideratis utriusque partis motivis ad neutram partem potest rationabiliter se determinare propter motiva æquè utrinque moventia, ac proinde manet anceps, & in æquilibrio.

306. Præterea, sint sex testes æqualis fidei, quorum tres affirmant de visu mortem conjugis, alii de visu mortem pro eodem tempore negent, Judex remanebit non probabiliter opinans, sed dubius, ita ut non possit permittere mulieri transitum ad secundas nuptias. Ita duo Horologia benè regulata sunt testes æqualis autoritatis circa factum in designanda hora mediæ noctis, adeoque, si disconveniant, non faciunt opinionem probabilem, sed dubium positivum; nisi addatur conjectura, qua rationabiliter magis ad unum inclinet.

307. Hinc, ubi sunt plura Horologia benè regulata, qui manè celebrare vult, aut communicare, non tenetur stare primo Horologio horam mediæ noctis signanti; quia *in dubio melior est conditio possidentis*: possessio autem in casu stat pro libertate quæ est prior præcepto; nam præceptum jejunii est dubium, an tunc incipiat, & dubium supervenit libertati. Tum quia *impedimentum dubium non potest tollere jus certum.*

308. Difficultas est: *an ubi est tantum unum Horologium, qui communicare vult, teneatur statim in prima pulsatione à cibo, & potu desistere?* In qua re quidquid resolvant alii; Dico quod sciens, primum pulsatum esse hora duodecimæ noctis, teneatur in primo pulsatu à cibo, & potu desistere; qui verò ignorat, aut dubitat si primum pulsus sit hora duodecimæ noctis, potest prosequi usque ad ultimam pulsationem, & manè communicare.

Contingere namque solet multis, quod audierint horam undecimam noctis, alii verò non audierint, & proinde priores, statim ac audiunt primum pulsatum horæ sequentis; sunt certi, quod sit pulsus horæ duodecimæ, posteriores verò ignorant, aut dubitant. Quo præmisso,

Probatur assertio: hic namque non potest esse sermo de hora completa mathematicè, sed practicè, prout est nobis signum sufficiens, cujus hic horæ non enim potest de pietate Sanctæ Matris Ecclesiæ præsumi, quod veli fideles stare horæ mathematicæ, quæ innumeris affligeret scrupulis; eo maxime quia non solum est mathematicè completa ante primum pulsatum horæ sequentis, sed inter horam priorem completam, & primum pulsatum horæ sequentis mediat intervallum quoddam, transacta namque tota hora antecedenti, datur aliquale intervallum antequam incipiat moveri malleus pulsans pro hora sequenti.

Hora autem practica dicitur, in quantum est nobis signum sufficiens horæ determinatæ; primus verò pulsus horæ duodecimæ respectu scientiæ, & advertentis est signum sufficiens horæ duodecimæ noctis, non sic respectu ignorantis, non advertentis, aut dubitantis, sed respectu ejus; & secundum se est signum indifferens; adeoque respectu prioris est hora practica, non respectu posterioris.

Insuper primus pulsus respectu prioris est impedimentum certum præcepti jejunii, respectu verò posterioris est impedimentum superveniens dubium, ob quod spoliari non potest possessione certa.

309. De dubio de media nocte, vel an comederit post, *vide tom. 1. de Conscientiis dubia, n. 84.*

De Sacerdote non jejunio.

310. **S**Acerdos non jejunus potest celebrare primò ad dandum Viaticum alteri moribundo, si non adint particula consecrata, esto multi probabiliter negent, & solum id concedant pro dando Viatico sibi ipsi Sacerdoti, instante autem propria morte, licere non jejunio communicare, est certum.

311. Secundò potest celebrare ad vitandum scandalum, aut infamiam, ut si in Altari ante consecrationem recordetur, se non esse jejunum, poterit Sacrificium prosequi; quòd si ejus recordetur post consecrationem, etiam non instante infamia, omnino debet Sacrificium inchoatum perficere. Similiter, si Laicus itans ad altare recordetur, non esse jejunum, & sine infamia discedere non valet, potest communicare. *Vide num. 347.*

312. Tertio, in casu fragmenti, in quo sic dicitur Tamb. vel enim est sermo de fragmento tui Sacrificii, live magno, sive parvo à te invento post assumptam ablationem, & hoc fumere licetè potest, sive itatim, sive finita Missa, quia pertinent ad idem Sacrificium; imò probabiliter etiam in Sacrilia, antequam velibus spolieris, quia adhuc iudicaris non absoluisse totaliter Sacrificium.

Vel est sermo de fragmento alterius Sacrificii; & hoc probabiliter post ablationem assumere potest, sive itatim, sive finita Missa, dum es in altari, quia id totum reputatur una Sacrificii moralis consumptio; & quia fragmenta parva facile deperduntur; major reverentia est, si ab eo non jejuno assumantur, quam si cum tali periculo in Sacrario conferrentur, aut alteri Sacerdoti sacrificiaturò dentur; hinc potest Sacerdos pyxidem purificare, & reliquias fumere dum est in altari post ablationem, si ante ex inadvertentia non purificavit. An autem hujusmodi fragmenta alieni Sacrificii fumere possis in Sacrilia, antequam Sacris velibus spolieris, tu judica; semper autem est sermo de fragmento, sive parvo, sive magno, minime, de hostia grandi, aut integra particula, hæc namque debet in Sacrario conservari, aut alteri Sacerdoti celebraturò relinquì.

313. Postè verò Sacerdotem non solum digito abducere, sed pluries, & quoties opus fuerit vinum infundere, & fumere, ad immendam particulam hostiæ, quæ fortiter calici adhæret, non est dubium.

314. Quarto, quando Sacerdos post consecrationem unius, vel utriusque speciei moreretur, tunc si non adesset alius Sacerdos jejunus, deboret à non jejuno perfici Sacrificium.

315. Quintò, Sacerdos, si ei incutiatur metus mortis cadens in virum constantem, si non jejunus celebrat; idque non in Religionis contemptum, sed ut alii Missam audiant, potest non jejunus celebrare, quia præcepta humana non obligant cum tanto dispendio, quo metu secluso, non potest non jejunus celebrare, ut alii Missam audiant; esto non adit alius Sacerdos jejunus, quia præceptum jejunii naturalis est validius præcepto audiendi Sacrum; & solus Pontifex potest à præcepto jejunii naturalis dispensare.

316. Sacerdos pluries in die celebrare non potest, excepta nocte Nativitatis. Si vero sit jejunus, potest in sequentibus casibus. Primò, si Pastor habeat duas Parochias distitas. Secundò, si concursus populi sit tantus, aut Ecclesia non capiat, licet tunc potius expediat celebrare extrà. Tertio, si ante ablationem moneatur de communicando infirmo, & suam hostiam sumperit, nec sit alius Sacerdos vide num. 348.

De Tempore, & Loco Sacrificii.

317. **T**empus, quo celebrari debet, est ab Aurora, duabus scilicet Horis ante ortum Solis, usque ad Meridiem, seclusis privilegiis quorum quidem virtute Mendicantes ex causa cele-

brare possunt tribus Horis ante ortum Solis, & Hora una post Meridiem; quo indulto licetè uti poterit quilibet alius Sacerdos, si adit consuetudo, aut ei suppetat justa causa.

318. Locus ex jure communè esse debet Ecclesia benedicta: ex privilegio verò, aut dispensatione Papæ Oratorium vel Sacellum privatum, esto non benedictum.

319. Non licere in Navibus celebrare, docent Bonac. Diana, & alii, apud Ardekin; quia adest periculum effusionis sanguinis. Imò Diana, apud Gobat tom. 1. tract. 3. num. 247. refert *Declar. Card. de anno 1633.* qua committitur Episcopis, ut prohibeant Sacerdotibus, tam Sæcularibus, quam Regularibus, ne id in praxim deducant.

Licere autem in Navibus grandioribus, & in longo itinere, etiam dum acta navigatur, tranquillo tempore, aliquoties celebrare, puta ad audiendum Sacrum die festo, ad ministrandum Viaticum, & ad solatium spirituale veterum, si nullam sit periculum effusionis sanguinis, aut amotionis hostiæ ex vento, tenent cum pluribus Ardekin, Gobat *ut.* qui addit ex Caltrop. id esse à Clem. VIII. generaliter permissum navigantibus in Indias, & testatur, ab eis sic praticari.

320. In Ecclesia interdicta, aut violata, sive per injustam sanguinis effusionem, sive per publicam, & illicitam humani seminis effusionem, live in qua sepultus sit infidelis, aut excommunicatus non tolleratus celebrare non licet, antequam purificetur; quod si violatio accidit, dum Sacerdos celebrat; si post inceptum canonem, Sacrificium absolvat; si ante, ab eo cesset, num. 346.

321. Sacrificium fieri debet suprâ altare sub mortali, immediatè supra altare parvum lapideum consecratum. Altare esse debet triplici, aut saltim duplici mappa, seu lineo benedictis cooperatum cum Cruce, & Missali, & duplici candela cerea accensa.

322. In Altari Crucifixi Crux debet esse à Cruce majori distincta; quia illa habet rationem imaginis. Negat Tamb.

323. Ex nulla necessitate licere sine lumine in Altari posito, & à lampadibus extra Altare appensis distincto celebrare, etiam si Missa sit incepta, sed ante consecrationem, continuare, tenet Bellar. Busemb. & Tamb. in *Meth. Miss. lib. 1. cap. 5. §. 4. num. 1.* quia gravem parit irreverentiam.

Sed probabilius puto, licere. 1. Ad satisfaciendum Divino præcepto aliquoties sacrificandi, *ut in num. 339.* 2. Ad dandum Viaticum. 3. Ad vitandam mortem, non incusam in contemptum Fidei, Marchesius à num. 67. cum Pasqual. Tonello, & pluribus; quia Jus Divinum, & Naturale prævalet legi humanæ.

324. Non sufficit necessitas celebrandi ob diem festum. Marchesius num. 70. quia licetè præceptum aliquoties celebrandi sit naturale, & Divinum, *ut in num. 339.* præceptum tamen celebrandi, & audiendi

Mis-

Missam, quoad determinationem temporis puta tali die festo, est Ecclesiasticum, quod cedit præcepto celebrandi cum lumine, quatenus hujus omissionis gravem continet irreverentiam, quæ non potest vitari, nisi ad satisfaciendum præcepto majori, quod urgeat.

325. Si incepta Missa, extinguatur lumen, curari debet, & expectari paulisper, ut accendatur, si breviter fieri potest; secus si contingat post consecrationem, continuari debet Missa usque ad finem. Si ante consecrationem post offertorium, continuari posse docet Marchesius num. 71. cum Ardekin *part. 3. tract. 6. quest. 8.* & Leandro contra Mendon. in *Append. ad Epit. de Immun. num. 3.* qui vult esse abrumpendum Sacrum, si non sit spes breviter habendi lumen.

326. Celebrare voluntarie cum unico lumine, in nostris Regionibus, ubi est consuetudo celebrandi cum duplici: item cum lumine olei, aut sevi, est peccatum veniale; quia non est gravis irreverentia; nec præceptum Rubricarum quoad hoc, gravem obligationem inducit. Imò nullum est peccatum, si fiat ex necessitate, & causa. Non requiritur causa gravis. Pasqual. vult, sufficere defectum cere. Et si prævidetur scandalum, poterit moneri populus super defectu. Marchesius à num. 74. ex pluribus.

327. Celebrare sine Cruce, secluso contemptu, est veniale. Mendon. *cit. num. 6.*

328. In Villa, si candelabra non extent, licitum est sine illis celebrare: quia Rubrica de candelabris est directiva; nam requiruntur non ratione sui, sed luminis. Tunc Sacerdos pro candelarum sustentaculis uti poterit pines, aut aliis instrumentis decentibus, qui ad risum non provocent. Ita Marchesius, qui super his suo Sacerdoti in Villa doctè, & plenè scribit.

De Vasis, & Vestibus.

329. **V**asa ad hoc Sacrificium requisita sunt Calix, & Patena, ex auro, argento, aut saltim itanno, consecrata ab Episcopo. Item Corporale, & Palla ex lino pariter benedicta; Pyxis verò sufficit, si sit benedicta.

330. Nostris temporibus, ex Rubr. Miss. in Ritu servando, num. 1. non est concedendus Calix cum Cuppa de itanno; quia non est verosimilis tanta paupertas, ut non possit de argento construi, & ritè, quia Calix, in quo Christus in ultima Cæna consecravit, est ex chalcædonio lapide pretioso, aliis lapidibus pretiosis sculptus.

331. Calix, & Patena si sint fracta, ita ut reddantur incepta ad Sacrificium, puta si sanguis ex fundo Cuppæ effundatur: vel si sunt apta, deformitatem tamen notabilem habeant, ut oriatur indecentia, execrata censentur.

332. Calix iterum deauratus non est iterum consecrandus, si sit materiatæ; quia per deperditionem auri non amittit consecrationem, nec per additionem auri mutat formam: decet tamen, ut

aqua benedicta abluatur, propter laicorum manuum contactum. Est autem iterum consecrandus, si sit materiatæ incepta, quæ per deaurationem fit apta. Ita Marchesius num. 203.

333. Vestes Sacerdotis sunt Amictus, & Alba lineæ, Cingulum, Manipulus, Stola, & Planeta ferica, vel lanea, quæ sint coloris correspondentis officio.

334. Alba, Stola, & Planeta dicuntur paramenta majora, quorum aliquid voluntariè omittere, est mortale. Amictus, Cingulum, & Manipulus dicuntur paramenta minora, quorum aliquid omittere, probabile est, non esse mortale, sed veniale, ob parvitatem materiatæ. Marchesius num. 94. Sed probabilius puto cum Gobat *tom. 1. tract. 13. num. 347. & 348.* esse mortale, excepto Cingulo, quia eorum omisio notabilem parit deformitatem.

335. Sine aliqua Veste ex minoribus potest celebrare Sacerdos necessitatis causa, puta ob necessitatem audiendi Sacrum die festo, acquisitionis stipendii, si Sacerdos sit pauper, &c.

336. Ad celebrandum sine aliqua ex majoribus requiritur major necessitas, videlicet 1. Ad ministrandum Viaticum. 2. Ad implendum præceptum naturale Divinum de Sacrificio perficiendo. 3. Ad vitandam mortem, nisi hæc incuteretur in fidei contemptum; quoniam leges humanæ non obligant cum tanto periculo.

337. Sine omnibus autem non licet, nisi ex maxima necessitate, puta ad vitandam mortem, non incusam tamen in fidei contemptum. Ut si ferox dux Sacerdoti Vestes comparare non valenti, mitteretur mortem, nisi pro anima suæ uxoris celebrat, Gobat *tom. 1. tract. 3. num. 352.*

338. Ad celebrandum verò cum Vestibus omnibus non benedictis minor necessitas sufficit, puta ad audiendum Sacrum die festo, &c.

339. Licitum est, aliquoties sine Altari lapideo consecrato celebrare ad implendum præceptum naturale Divinum de Sacrificio offerendo aliquoties, contentum sub primo Præc. Dec. *Unum cole Deum.* Quod contingit in Regionibus hæreticorum, ubi non est liber usus Religionis Catholice; quia præceptum naturale Divinum aliquoties celebrandi prævalet juri positivo celebrandi supra altare lapideum consecratum.

340. Imò Marchesius num. 36. id pluries in præfatis Regionibus concedit ex tacito Ecclesiæ consensu, ad fovendum fervorem fidelium Sacrificium expositum.

341. Ritè autem, num. 130. negat licere sine omnibus Vestibus celebrare ad satisfaciendum præcepto naturali Divino aliquoties celebrandi; quia omnium Vestium omisio maximam affert deformitatem, & inde irreverentiam ipsi Sacrificio; non sic omisio altaris lapidei consecrati, cui irreverentia cedit, præceptum aliquoties sacrificandi.

342. Capellani in Ecclesiis Monialium, non

mo-

modo possunt, verumtamen tenentur in Missa se conformare Monialium Officio; utantur tamen Missali Romano. Gavarr. Lez. Tamb.

343. Requiritur unus saltem Minister, qui Sacerdoti circa Altare intersit, qui sub mortali debet esse vir, non femina, ita ut in casu necessitatis potius celebrandum sit sine Ministro. Dixi circa Altare, nam, si respondeat in Choro Moniales, nec est inconveniens, nec prohibitum.

De Interruptione.

344. **M**issa quoad partes essentielles, quæ sunt consecratio panis, & vini, & consumptio, non potest sine sacrilegio interrumpi, nisi insit periculum in Sacramentum, aut vitam Sacerdotis, ex incurfione hostium, hæreticorum, ex terræmotu, incendio, &c. tunc enim potest Sacerdos hostiam consecratam fumere, vel secum deferre, si ad vini consecrationem sine dicto periculo pervenire non possit.

345. Quoad partes verò accidentales, & Ritus; Missam interrumpere licet ex gravi, & iusta causa. 1. Ob concionem, ordinationem, communionem populi, & edictorum publicationem, pro quibus extant Rubricæ, & consuetudines. 2. Si ante Canonem Sacerdos recorderet alicujus impedimenti, puta, non esse jejunum, esse in mortali, excommunicatum, &c. & non sit infamia, aut scandalum ex interruptione. Vide num. 311. Si post Canonem, & præsertim post consecrationem, conteratur, & perficiat. 3. Si excommunicatus non toleratus, seu denunciatus, aut publicus percussor Clerici interesse præsumat, moneatur, ut discedat.

346. Quod si discedere renuat, & commodè expelli non possit, incidit ille in novam excommunicationem reservatam Papæ, & Sacerdos, si inceptus non sit Canon, ab Altari recedat; si verò sit inceptus, & præsertim, si sit perfecta consecratio, recedentibus aliis præter Ministrum, Sacerdos Sacrum perficiat usque ad summationem; & tunc si excommunicatus iterum monitus non recedat, etiam ipse abeat, & in Sacrificia cætera peragat. Ita Laymân, qui addit, hæc intelligi debere de Sacrificio Missæ comparatione ejus tantum altaris, cui excommunicatus præsumit assistere; unde nihil obtare, quod Missa in aliis altaribus, præsentibus etiam fidelibus, peragatur, num. 320.

347. 4. Ob supervenientem gravem necessitatem proprii corporis, aut spiritualem proximi, ut si moriturus sit baptizandus, vel absolvendus, tunc Sacerdos ad Sacrificium revertens, si consecratio erat facta, incipiat, ubi desierat: similiter si non erat facta, sed parva mora intercesserit, minor quam unius horæ; si verò longior, vel incipiat ab initio, vel à celebrando desistat, si obligationem celebrandi non habeat.

348. Demùm, ob adventum Principis, Prælati, aut populi Missam audituri, si alius non sit Sacerdos,

& non sit facta oblatio, Sacerdotem posse de novo incipere, putat Laymân cum Navar. sed rectius negat Tamb. quia talis adventus non affert tantam necessitatem, quæ irriverentiam interruptioni superet nam illi, cum non sit alia Missa, non tenentur ad audiendam integram. Eadem ratione non potest Sacerdos ob hujusmodi adventum big eadem die celebrare, num. 316.

De defectibus in Sacrificio Missæ occurrentibus.

349. **S**acerdos ante summationem advertens se aquam, aut acetum consecrasset, debet ea mittere in Sacarium, aut alteri sumenda tradere, & vinum cum aqua imponere, ac consecrare.

350. Si id advertit post calcis, aut hostiæ summationem; D. Thom. vult, Sacerdotem debere consecrare, non tantùm vinum, sed etiam novam hostiam, ac si nullam materiam consecrasset, hoc pacto, ut novam hostiam, & vinum offerat, oblatione saltem mente concepta, & statim post oblationem incipiat ab illis verbis: *Qui pridie quam pateretur*; & profequatur solita signa, ac orationes usque ad communionem. Cujus ratio est, quia si non esset ibi hostia consecrata, non verificaretur repetitio verborum, & signorum, quorum quedam sunt, non solum circa sanguinem, sed etiam circa corpus.

351. Scetus verò in 4. dist. 8. quest. 3. lit. H. docet, in allato calice sufficere consecrare solum vinum cum aqua sine nova hostia, reliquis omnibus omisis, quæ ante summationem dicit, & agi solent; quod ita fieri potest, ut celebrans, quasi accepturus ablationem accedat ad cornu Altaris, vinum, & parum aquæ Calici imponat, ad medium redeat, & offerat oblatione saltem mentali, immediatè consecret, incipiens à simili modo usque ad hæc quotiescumque, statim sumat, ablationem accipiat, & finem Missæ profequatur; qui modus præsertim in præsentia populi est expeditior, & ponitur in Rubricis Missalis Clementis VIII. de Defectu vini, num. 5.

352. Uterque modus est aptus. Primus D. Thom. si Missa celebratur in loco privato. Secundus Scoti, si celebratur in loco publico, ubi adsunt aufcultantes, ad vitandum scandalum, & conturbationem.

353. In quo casu non officit, quod Sacerdos non sit jejunus, quia præceptum de integrè perficiendo Sacrificio est majoris obligationis quam præceptum jejunii naturalis; quoniam hoc est Ecclesiasticum; illud verò divinum ex Scoto citat. lit. D. & F.

Imò si Sacerdos hujusmodi defectum cognoscit, dum habet in ore aquam aut acetum illud, non debet illa projicere, sed fumere, quia esset irriverentia, imò periculum projiciendi fragmentum hostiæ sumptæ.

354. Idem pariter est dicendum, si totus sanguis effundatur è calice, & de hostia consecrata, si disparcat, vel si post ejus summationem advertas, non

sic

esse triticeam; tunc enim alia hostia debet renscito modo consecrari.

355. Quodsi non possit nisi difficillimè alia hostia haberi, Sacrum una sola specie finias, præmittendo verba, & signa quæ ad speciem deficientem spectant; nam vitare notabilem offensionem plebis est de Jure Naturæ; integritas verò Sacrificii solum de Jure Divino ad eoque illa est majoris virtutis.

356. Si autem propter ignorantiam, aut animi turbationem, quæ in his calibus accidere solet, defectum non suppleverit, sed Missam terminasti, non debes aliud Sacrum perficere, quia tunc non judicatur esse idem, sed aliud Sacrificium.

357. In dubio, alio modo est discurrendum; nam si dubitas, an sit acetum post Calcis summationem, teneas, fuisse vinum, quia possidet substantia vini.

358. Idem teneas, si dubites post consecrationem, ne sine certo fundamento turbetur Sacrificium, ejusque ordo, quoniam possidet substantia vini. Si dubites ante consecrationem, vel debes deponere rationabiliter dubium, vel vinum mutare, ne periculo non consecrandi te exponas; & tunc, si non invenitur aliud vinum, vel non nisi difficillimè; si non est incepta consecratio, desistas; si vero est incepta, præsumas esse vinum, & proficere; quia melius est depositio dubio, Sacrificium perfici, quam cum dubio incompletum certè pati. Ita Tamb.

Acetum verò illud si remanserit, vel sumas post summationem sanguinis, vel alicubi reverenter servas stupa, aut panno lineo imbibitum, donec siccetur; & tunc comburi debet, & in Sacarium projici.

359. Quia in hujusmodi defectibus, tam substantialibus, quam non substantialibus subitæ perturbationes solent oriri; ea ex Doctoribus sit regula, ut considerata (quantum tempus permittit) gravitate, vel levitate rei, quæ deficit, incommodo, scandalo, quod potest oriri, id facias quod melius videatur, nec scrupulose te geras, nam quicquid in ea perturbatione bona fide facis, bene coram Deo facis; quia si est error, per bonam fidem, & perturbationem non censetur deliberatè factum ut sit mortale. Ita Tamb. lib. 2. cap. 5. n. 30. in Meth. Cel. Mis.

360. Si hostia consecrata è manu Sacerdotis in Calicem ceciderit, & tota sit humefacta, ut frangi non possit, nihil est reiterandum, sed fractione relicta, omnia dicat Sacerdos, omitendo tamen solita signa supra hostiam; & proficatur Sacrum; quia nihil substantiale deficit; ad communionem autem signans se Calice dicat: *Corpus, & Sanguis Domini nostri Jesu-Christi custodiat animam meam in vitam æternam. Amen.* Si verò non sit tota humefacta, fiant omnia solita signa cum residua parte hostiæ non humefacta.

361. Sacerdos, si de hostia grandiori sibi providere non possit, ne eo die, etiam feriat, Sacrificio privetur, potest licitè parva formula uti, quia aquæ per utramlibet Sacrificium perficitur, & nullum de

hostia grandiori adest præceptum; solum (si opus sit) monendus est populus de defectu, ad ejus averterendam offensionem.

362. Quod si petas, an liceat Sacerdoti assumere formulam parvam; & hostiam grandiozem consecrare exponendum, si alia grandior haberi non possit?

Respondendo, licere, si Sacerdos in ea Missa consecravit, tam formulam parvam, quam hostiam grandiozem; non licere autem, si formula reperta fuerit consecrata in alia Missa. Ratio est, quia Sacerdos communicare debet de suo Sacrificio.

363. Si musca, aranea, ut aliud simile ceciderit in Calicem ante consecrationem; Sacerdos, si non erit ei nausea, illud extrahat; fecus, vinum in Sacarium mittat, & abluto Calice, aliud vinum cum aqua ponat, offerat saltem mente, & consecret.

364. Si verò id acciderit post consecrationem, animal è Calice extrahat, & abluto, illudque, & ablationem aptè conservet, ut post Sacrificium comburat, & ablationem cum cineribus in Sacarium projiciat, aut id Ministro committat. Sanguis autem debet sumi, si possit, sine periculo vomitus, aut salutis corporis; fecus, periculo stante, ut si adsit venenum; tunc namque nullo pacto est sumendus, ne Calix vitæ vertatur in mortem, sed vel debet conservari in vase, donec species corruptantur, & inde combuste mittantur in Sacarium, vel debet excelsè stupa, lino, aut ipso linteolo, quod habet supra altare, &c. & sic comburi, & cinis mitti in Sacarium.

Sacerdos autem, abluto Calice, debet novum vinum, & aquam imponere, offerre, & consecrare, ut supra.

365. Item, si ex unius complexis confessione scias, vinum infectum esse veneno, poteris te à celebrando abstinere; & si es in altari, illud etiam consecratum non fumere, quod Scoto in 4. dist. 21. quest. 2. Ad tertium, lit. M. quem Tamb. & nonnulli sequuntur contra Bonacinam; nam ex Jure Naturæ tenetur quilibet propriam vitam servare; nec Calix vitæ verti debet in mortem; tunc igitur uti poteris modesto præextu, v. gr. ampullam, quasi casu; è manu frangendam dimittendo, aut alio modo oportuno, qui ex superius dictis, prudentia non deficit. Nec inde sigillum confessionis frangitur, quia (ut ait Scotus) tunc non debet reputari revelativum confessionis, nisi id, quod ex natura sua prodit peccatum confessum, cujusmodi non sunt, te divertere à via, in qua ex confessione scis, te esse occidendum, vinum non fumere, ampullam frangere, &c. nam posses ob aliam iustam causam ea agere, etiam nullus tecum collocutus fuisset, eaque possent casu independenter à confessione contingere. Vide num. 379.

366. Idem die de hostia, si fuerit ab aliquo venenato tacta: est enim in Sacario separatim servanda, donec corruptatur, & in Sacarium mittatur, & alia est consecranda, & sumenda.

Hof.

367. Hostia, & Calix à fulmine tacta venenata censeri, vult Gavantus.

SANGUIS,

368. **S**I congeletur in Calice, Calix pannis calidis involvatur; quod si non possit, ponatur in aqua ferventi propè altare, donec liquefiat, ita ut intra Calicem non intret aqua.

Si verò liquefieri nequeat, aut ignis haberi non possit, digito comminatur, & assumatur.

369. Si vinum congeletur ante consecrationem, debet mutari; quod si aliud liquefactum commodè haberi non possit; tunc Sacerdos, si ad Canonem non pervenerit, Sacrum omittat, ne inconsuetam materia utatur; & si opus sit, populum de defectu moneat ad ejus offensionem vitandam. Si verò inceptus sit Canon, prosequatur (ait Tamb.) quia Canone incepto, censetur inceptum substantialiter Sacrum, nam probabilis est, tale vinum esse aptam materiam consecrationis, uti ex natura sua potabile. Ita Tamb. At dico, quod Sacrum omittat, uti tutius, ob dicta n. 199. & in tom. 1. n. 85.

370. Aqua verò congelata pro certo non est apta materia Baptismi, quia non potest facere lotionem, quæ est ejus materia proxima.

371. Si Sanguis cadit in tabulam, quæ terræ adhæret, tabula lingua lambatur, & radatur: Si in terram, radatur; semper autem quod abraditur, debet comburi, & cineres debent in Sacrum mitri: Si supra lapidem altaris, Sanguis sorbeat à celebrante, lapis lavetur, & ablutio in Sacrum mittatur: Si supra linteum, aut corporale, ter supra Calicem lavetur, & ablutio, aut fumatur, aut in Sacrum projiciatur. Idem fiat, si supra tapetum pedibus substratum; & tunc non est obligatio eas partes comburendi.

372. Pœnitentiæ autem in his casibus à sacris Canonibus impositæ non sunt in usu, sed hujusmodi negligentes debent à Superiore puniri.

HOSTIA,

373. **A**UT fragmentum, si cadat in terram, lignum, aut aliud simile solidum; accipiat, locus ablutio cum sponsa mundetur, aliquantulum abradatur, & lotio, & abrasio in Sacrum mittatur.

374. Si cadat in mappam, quodlibet linteum, pannum, &c. illud lavetur, & lotio in Sacrum mittatur.

375. Lotio ex casu Sacræ Hostiæ fieri potest à Clerico, vel Sacrifa. Lotio verò ex effusione Sanguinis non nisi à Sacerdote, & in ejus defectu, à Diacono.

376. Si fragmentum cadat in partes interioris vestis mulieris; mulier ipsa modestè curet invenire, & supra eandem vestem Sacerdoti porrigat; vel ipsa propriis digitis accipiat, in pyxidem mitat, digitos lavet, & lotionem in Sacrum projiciat. Quod si

non inveniat, Sacerdos fragmentum Deo commendat, & Sacrum prosequatur. Si verò cadat supra pectus mulieris; mulier ipsa modestè lavet. In quibus, & similibus casibus prudenter Tamb. advertit, meliùs esse vitare turbationem fidelium, quàm Rubricarum apicem ejusmodi cautelae precipientem observare: casus namque, in quo adest fidelium turbatio, est à Rubricis exceptus.

377. Hinc (ait idem) si solus Sacerdos parvi fragmenti casum advertit, & probabiliter prævidet notabilem mulieris turbationem, aut stantium offensionem (quod quidem regulariter adest) si de fragmenti casu mulier advertatur, nihil dicat Sacerdos, sed id Deo commendat.

378. Si Sacerdos Hostiam evomat, & species integræ apparent; si non sit nausea, fumantur; si cæcus, in loco Sacro conserventur, donec siccentur, & corrumpantur, & tunc corruptæ sunt comburendæ, & cineres in Sacrum mittendi: si verò species non appareant, & corruptæ judicentur, totus vomitus comburatur, & cineres in Sacrum projiciantur.

379. Denum, si Sacerdos post sumptionem advertit, species à se sumptas, fuisse infectas veneno, tunc solum potest licitè vomitum provocare, & ut supra se gerere.

380. Quod si Sacerdos deficiat, dum sacrificat, tunc si id ante consecrationem contingat, relinquendum est Sacrificium, quia non est substantialiter inchoatum: si verò post consecrationem, etiam solius panis; tunc, vel eodem die, etiam post sex, aut septem horas, vel sequenti die debet Sacrificium perfecti ab aliquo Sacerdote, qui Hostiam dividat; & Sacerdoti deficienti, si non obierit, sed infirmus fuerit, & communicare poterit, unam partem sumendam tradat.

CASUS:

381. Dum Sacra. Moniales communionem suscipiunt, subitaneus ventus plures particulas, à Sacra pyxide rapit, & per ostium intus Capellam interiori sparsit. Quid agendum?

Resp. Tunc Sacerdos, animo sibi dato, pyxidem claudat; & statim curet, ut particula ab ipsis Sacris Virginibus, etiam propriis digitis accipiantur, & intra pyxidem reponantur: Vel ut fumantur propria lingua ab aliis, si aliæ sint communicaturæ: Vel omnes ab eadem, quæ communicavit, fumantur, si aliæ non sint, & priores duo modi commodè practicari non possunt; maxime si sint sparsa fragmenta. Deinde eadem pavimentum spongias lavent, ut in num. 375.

Agunt de Sacrif. Missæ Scotus quodl. 20. in 4. d. 5. quest. 2. lit. L. disp. 17. quest. 2. M. Maltrius disp. 19. quest. 3. art. 4. & 5. Leander de Sacram. trad. 7. & 8. Joan. la Cruz pag. 351. Tamb. in Meth. Cel. Missæ. Arfdekin in tom. 2. pag. 256. Gobat tom. 1. tr. 3. Ant. à Spir. S. de Sacram. trad. 7. Fagnanus lib. 3. Fenece. Mendo, Alloza, verb. Missæ.

FOR-

FORMULA DIMISSORIARUM pro Regularibus,

382. Qua plures ulus sum, in qua practican-
tur doctrina: traditæ, num. 29. 30. 34. 35. & 84.

Fratr. NN. Ordinis NN. Dilecto nobis in Christo Jesu
fratri NN. salutem.

AD Excellens Presbyteratum Ordinem eos Religiosos promovere muneris nostri ratio expolcit, quos laudabiliter, & devotè in inferioribus jam constitutos versatos fuisse noverimus. Propterea tibi præmemorato N. N. in saculo nuncupato N. N. (ætate legitime prædito.) Vel (si adest dispensatio super ætate) (Cui de benignitate Apollonica, ob eximiam tui devotionem, & nostræ Ecclesiæ necessitatem, per Breve datum Romæ die N. Mensis N. Anno N. fuit dispensatum per tredecim menses super ætate à Sacro Conc. Trident. requisita.) Nulloque Canonico impedimento interdicto, Sacro Diaconatus Ordine insignito, in susceptis Ordinibus exercitatio, probis, honestisque moribus, ac literaria disciplina condecorato, cæterisque per Trident. Concilii Sanctiones, Summorumque Pontificum De-

creta requisitis exornato, atque exercitiis spiritualibus (testimonio Nobis factò) jam peractis: Præsentium virtute, cum salutaris obedientiæ merito facultatem elargimur, ut ad Illustris. & Reverendiss. N. Episcopum (in cujus Diocesi de familia commoraris) & eo Ordinationem non habente, ad quemlibet alium Antistitem accedere valeas, Sacro Presbyteratus Ordine decorandus. Ipsumque obnixè rogamus, ut tecum super interstitiis, ob nostræ Ecclesiæ necessitatem, dispensare dignetur. Vale. Et Angelus Domini sit in itinere tuo. Datum, &c.

383. Hinc habes, Prælatur Regularium debere primo loco suum subditum ad Episcopum Diocesis mittere, in cujus Diocesi de familia commoratur, vel ad Episcopum viciniorum, si erit in loco nullius Diocesis, & eo absente, aut Ordinationes non habente, tunc potest ad quemcumque alium Episcopum suum subditum mittere. Hæc sunt dispositio à S. Cong. Conc. die 15. Martii 1599. & die 11. Junii 1638. juxta mentem Trid. sess. 23. de Reform. cap. 8. quæ Doctr. refert P. Augustinus Matthæi in Offic. Curie, verb. Ordines, à num. 4.

PARS SECUNDA.

EXAMEN PRÆDICATORUM.

CAPUT I.

DE CAUSA EFFICIENTE SACRÆ CONCIONIS.

QUIS PRÆDICARE DEBEAT.

384. **A**D Apostolicum sacre prædicationis munus ritè exercendum tria necessariò requiruntur, quorum altero deficiente, nemo prædicare debet.

Primum est irreprehensibilis Vita; quia (teste Tullio) Caput est artis, dicere, quod facis. Hinc D. Hier. ad Nepotianum scribens, ait: Non confundant opera sermonem tuum, ne cum in Ecclesia loquaris, tacitus quisque respondeat: cur hæc quæ dicis, ipse non facis?

385. Secundum est solida Scientia: ut saltem omnia, quæ pertinent ad Mysteria fidei; mendata Dei, & Ecclesiæ, vitia, & virtutes, hæreses, atque erroneas opiniones dignoscere, ac enucleare calleat; quod satis apte præstabis, si priores tomos hujus operis familiares habebis.

Tertium est legitima Missio: nimirum ut à Prælato, ad quem spectat, sit tibi commissum, vel saltem concessum; nam, ut inquit Apostolus ad Rom. 10. Quomodo prædicabunt, nisi mittantur? Vide Bull. Clem. X. Superna 1670. in tom. 1. verb. de Approbatione Confessarii.

CAPUT II.

DE CAUSA FINALI.

PRÆDICATORIS FINIS.

386. **E**SSE debet, ut peccatores peccato mortui ad vitam per pœnitentiam revocentur; & ut justi, qui charitate vivunt, abundantius vita fruantur, juxta illud Joan. 10. Ego veni, ut vitam habeant, & abundantius habeant.

CAPUT III.

DE CAUSA MATERIALI.

387. **P**rædicationis materia est verbum Dei: Prædica verbum, dixit Apost. ad Tim. 4. Consilite autem hæc verbi Dei prædicatio (ut suos fratres monet Seraphicus P. S. Franciscus) in annunciando vitia, & virtutes, panam, & gloriam. Quibus rebus fulciri debent verbum Dei, & quo ordine.

388. **C**UM verbum Dei prædicamus, firmis doctrinis fulcire dicenda debemus, ut audientium corda movere possimus. Primum ful-

Bbbb

ci.